

KIS-703 – Un droienn perzhenel he neuz er predenegoù

[Testenn perzhiadur Goulven PENNAOD en ul levr en enor da Roparz HEMON a zlee dont e goulou e 1998. Trugarekaat a reomp an Itron Gaid PENNAOD evit bezañ fiziet ennomp an embann anezhi.]

(GP – 07 06 98)

0. Dre eurvad ez eas Roparz Hemon da anaon e 1978 ha neket pemont vloaz abretoc'h rak soñj 'm eus a vezañ lennet ar pezh a skrive neuze en *Eur Breizad oc'h adkavout Breiz* en ur pennad ay oa *Yezhoniez* e anv. Kement tra ned oa ket diwir ennañ, pell ac'hann, pa lavare, da skouer, e kaved o selaou ouzh an darleadurioù war ar c'heltieg e Paris kabiteded kozh war o leve... Hogen estr eget a gonte eo danvez ar genyezhoniezh pe hini ar yezhoniezh dre vras. Deuet da gozh, ne gredas ket adembann ar pennad-mañ ha keuzius eo rak leun a vousfent ez oa, nemet ez oa deuet eñ e-unan da yezhoniour ; hevezet hon doueoù peogwir e roas evel-se dimp an div oberenn hep o far hon eus evit studial don hon yezh : *Geriadur Istorel ar Brezhoneg* hag *A Historical Morphology and Syntax of Breton*.

El levr diwezhañ-mañ e c'haller lenn ur rannbennadig, 17 § 13.12, beuzet en e studi eus ar gwanadur :

Lenition may occur in an adjective or a noun equivalent to an adjective after a personal name, even when the name is masculine : *Ian Vadezour* 'John the Baptist' IN. p. 363 ; *Ian gouer* 'John the peasant' MGK. p. vi; *an Aoutrou de Kermenguy goz* 'old Monsieur de Kermenguy' EMG. p. 16; *Jego geas* 'poor Jego' SBI. p. 8. Also after a masculine noun used as a term of abuse: *azen gornok* 'stupid (lit. horned) ass' ATC. p. 25. Lenition also occurs in *vikel-vras* 'vicar-general' SKRS. p. 142.

A pa daoler ur sell ouzh F. Kervella, YBB, e lenner ivez 100h. § 164-166, renket e-touez “direizhderioù” ar c’hemmadurioù, ‘ar re o tennañ d’an anvioù-tud divoutin’.

Kozh er yezh e hañval bezañ hevelep “direizhderioù”. Gouzout a reer ne skrived ket ar c’hemmadurioù, nemet dre zarvoud vije, a-raok Maunoir. Padal, e GRVB 215 § 79.XVI, e ra anv L. Fleuriot eus *Guegon Vatt* CQE p. 252 (1163-1186) ha zoken, e 1282, gant etrelakadur ur bomm e latin, *Petrus dictus Davodec* (eus *tavodec > nBr. *teodek*).

Seul goshoc’h e tle bezañ ma kaver troiennoù heñvel e kerneveg (*Wella Goth* ‘Old Will’, GMC 17) ha, dreist-holl, e kembraeg, ma voe studiet hir ar gudenn gant T.J. Morgan en e levr diazez *Y Treigladau a’u Cystrawen* ma ra war he zro en e bennad vi, gouestlet da’n *enwau priod*.

Souezhus a-walc’h eo un hevelep kemmadur ha souezhusoc’h ne glaskad ket reiñ un diskleriadenn anezhañ : e venegiñ a reer hag a-walc’h eo. Studiet ‘m eus an anadenn e ‘La relative formelle en brittonique’, *ÉIE* 1995, 81-88 hag emañ e soñj dont en-dro war he divoud amañ en enor da’r gramadegour a voe R. Hemon a levias, evit ul lod bras ac’hanomp, hon kentañ kammedoù war hent adkavout Breizh.

1. DAMSELL WAR ORIN AR GWANADUR.

Evit kompren pegen souezhus ha dic’horto eo ar gwanadur war-lerc’h pennanvoù gourel unan, ne vo ket fall marteze lavarout ur gerig a-zivout orin ar c’hemmadurioù kensonennel deroù-ger en holl yezhoù nevezkeltiek, ken gouezelek, ken predenek, hag e brezhoneg pergen. Studiet eo bet da vat ar gudenn a-c’houde pellik zo hag a-walc’h vo daveiñ amañ, evit ar gwanadur, da levr meur H. Pedersen, VKG 1 427-476 § 295-324 (pe d’e ziverrañ savet a-unan gant H. Lewis, L&P 127-147 § 217-244) hag evit a sell ouzh hon yezh da K.H. Jackson, HPB 308-316 § 420-432.

Gwerediñ a ra ar gwanâd war ar stankennoù hag an dassonnennoù hervez ar goulun amañ da heul :

/ p t k b d g m n l r w /   / b d g B D f m n l r u 9 /.

Aroueziet eo bet a-zioc'h an enebadur etre kensonennoù *kreñv* diazez ay a da gensonennoù *gwan*. Setu ar pezh a c'hoarvoe war-dro ar pempet kantvloaziad. Anat eo ez eo emdroet kalz ar yezhoù predenek abaoe : da skouer, ar pezh a arouezier /w/ amañ zo deuet da vezañ /gw/ hiziv, &a. Ouzhpenn-se, ar yezh skrivet ne anata ket gwanadurioù zo, /n l r/   /n l r/ da skouer, tra ma c'haller o c'hlevout er gomz ; meur a gemm all zo c'hoarvezet ivez e gwerc'heladur mouezhiadoù zo, war-lerc'h un anadenn ziwezat a reer an *eilwanadur* (HPB 360-375 §§ 497-520) anezhi a c'hoarvoe en ul lod brazik eus ar brezhonegva war-dro ar 16t-17t ktvl. Setu perak e kelenner hiziv er yezhadurioù skolel e c'hoarvez ar c'hemmadur dre wanaat hervez ar patrom-mañ :

< p t k b d g m gw >   < b d g v z c'h v w >.

Ar c'hemmadur deroù-ger dre wanaat ned eo avat nemet ar roud bev bet lezet a-wel gant anadenn ar gwanadur a c'hoarvoe ivez e kreiz ar gerioù ; lavarout a c'hallfed zoken na c'hoarveze nemet e kreiz ar gerioù, mar klever gant “ger” ur stroll ledanoc'h a anver *ger mouezhiadel*¹, eleze un unanad distilhañ, dezhañ ur pouez-mouezh hepken alies. Kemeromp da skouer an neuz vreizhveurek (hollbredenek) er genitiv **esi9o* ‘anezhañ’ (“eus hennezh”) hag ar pennanv **kátus* ‘kad’, liester **kato@u9es*, an droienn *e gadoù* a c'hallje bezañ skrivet en ur “poz” hepken evel **esi9okato@u9es* (al lemm o verkañ lec'h ar pouez-mouezh). War-dro kreiz ar 5t ktvl. e veze distaget un tamm bennak evel **[Hei9^ogado@u9 H]*, gant steuziadur ar sonennoù dibouez krenn ha fatadur an dibennoù. Un anadenn *soniadel*

ned oa ken avat da geñveriañ gant anadenn ar c'hwezhadur a c'hoarveze e plegennoù all, da skouer gant **esi9askato@u9es* > **e"i9akkato@u9es* ‘he c'hadoù’ a zistaged **[Hei9^axado@u9 H]*. Anat oa c'hoazh an darempredoù etre ar furmoù-se, hogen, diwezatoc'h, pa dizhad ar stad ma enebed **[kado@u9]*, **[(I)gado@u9]*, **[(I)xado@u9]* e teuas an anadenn da vezañ gramadeg pe, ent resisoc'h, *neuzvouezhiadel*. Stabil ez oa deuet da vezañ an [d] nad oa ket ur *soniad* hepken, hogen ur *vouezhiad* wirion /d/. Disoñjet voe anadennoù emgefre

¹ Sl. G. Pennaod, SGVB 64. Oc'h adober gant ar form pobl arveret e Kernev e c'hallfed envel *poz* (arveret el liester [»pçSu] dreist-holl) ar ‘ger mouezhiadel’.

ar gwanadur hag ar c'hwezhadur ha ganet gwikefreoù kempleshoc'h ar c'hemmadurioù *deroù-ger* dre wanaat ha dre c'hwezhañ².

Lod muiañ an anvoù benel a veze dibennet o nominativoù unan gant *-a# ha pa'z eas da get an dibennoù, ar re a veze disheñvel o dibenn a voe hevelebekaet oute. En ur poz, neuze, an eil pe an trede ger, pa groge gant ur stankenn pe un dassonenn, e veze homañ gwanaus. Da skouer, ar poz **sinda#kassika#winda#* a zeuas da **[InngasIgu9enn]* > ... > *ar gazez wenn*. Heñveldra, ar gerioù gourel oa peurliesañ o nominativoù unan en *-os, *-is, *-us, eleze, dibennet en orin gant *-s, ay eas da c'houde da *- > *-h ha dilerc'h an anvoù gourel pe nepreizh a voe hevelebekaet oute. Neuze avat, un dalgensonenn gemmus ne veze ket evit bezañ gwanaet; an disoc'h voe, war-lerc'h un heñvelâd, he doubladur (sk. [kk gg] ay eas da c'houde, a-getep, da [x g]).

2. AR C'HEMMADUR DRE WANAAT GOUDE AR GERIOU GOUREL UNAN.

Penaos kompren neuze ez afe un **Arto\$ri9osma#èros* da *Arzhur veur* ? Gortoz

a	rajed,	ent	soniadoniel,	un	emdro	evel
<i>*[arTyrm</i>						
<i>m</i>						
<i>r]</i>		>		...		>
<i>*/a</i>						
<i>r</i>						
<i>syr</i>						
<i>m</i>						
<i>ør/</i>			>			<i>Arzhur</i>
<i>m</i>						
<i>e</i>						
<i>u</i>						

r, ha setu dres ar pezh a c'hoarvez ent reol gant an adanvoù o toareañ ur pennanv gourel unan bennak : *an ti bras*, *un den meur*, &a. hag a wezhioù *Arzhur meur* evel meneget a-zioc'h.

E kembraeg eo a gaver an deskivadur gwellañ eus an anadenn “zireizh”-mañ gant levr T.J. Morgan evel m'hon eus eñ lavaret c'hoazh hag e heuliañ a rafer³.

² Sl. P. Wynn Thomas, *BBCS* 37 1990 1-42.

Bezef ar pennanv gourel unan *tyddyn* ‘atant’ heuliet gant un denanvenn (hini ar perc'henn hiziv pe wezhall, a hañval) evit dezanviñ ul lec'h : al leanvenn-mañ vo, da skouer, *Tyddyn Fadog* (< *Madog*), *Tyddyn Ronw* (< *Gronw*); heñveldra gant *cae* ‘park’ : *Cae Ddewi* (< *Dewi*); gant *bryn* ‘bre’ : *Bryn Ronw*; gant *llety* ‘tavarn’ : *Llety Domos* (< *Tomos*), TC 105. Gant meur a leanvenn avat ne c'hoarvez kemmadur ebef, da skouer pa vez *mynydd* ‘menez’, *aber* ‘aber’, &a. evel kentañ elfenn (*Mynydd Mechell*, *Abertawe* “aber ar stêr dTawe”), evel pa vije re zispis ar c'heñver a berzhouelezh etre an daou dermen evit ma vije aroueziet. Seul iskisoc'h eo ma vez benel, a-wezhioù, ar ger *aber* e kembraeg (GPC 2)⁴.

An degouezhioù paotañ a wanadur e kembraeg a gaver gant **tyĒ t** : adalek prantad ar c'hrenngembraeg e kaver evel-henn *ty Gustenhin* (< *C.*), &a. E brezhoneg ivez, ned eo ket dianav pa gounaer eus troidigezh levr **Solz&enicin**⁵ *Ti Vatriona* (< *M.*). Em astenn a eure an anadenn zoken da bennavoù boutin o heuliañ ar ger *ti* evel e

t
i   *dud*   *e*   *wreg*   *ha*   *gant*
k

i (YBB 101 § 167), ma tamglever avat ur c'heal a berc'hentiezh enlenat. Ar blegenn-se a gaver e kembraeg ivez a-wezhioù evel m'en gweler TC 107, hep ma vije bet komprenet ervat gant Morgan marteze peogwir e ra

anv eus *cystrawen achlysurol* ‘savadur degouezhel’ a-zivout skouerioù evel krKb. *llaw Wenhwyvar* (< *Gw.*) ‘dorn Gw.’, *llest Walchmei* (< *Gw.*) ‘telt Gw.’, &a.

³ Evit ma vo sklaeroc'h e vo moulet tev ar skrivad gwanaet.

⁴ Geriadurioù ar brezhoneg a ro *aber* benel; dre ma eilskrivont, hep mar, geriadur Le Gonidec eus 1821 eo (sl. E. Ernault, GMB 14), hogen ar skouer ziles nemeti meneget gant GIBR² 43, poblel anat he andon, MMPM. 101, a ra anv eus un *aber kloz* a zave d'ur pennanv gourel. Gant GReg. 311 e kaver ivez al leanvenn *aber Benniguet*; PELL. 3 *Aber-benighet*. Al leanvenn *Aberwrach* [F 29214 Lannilis] (*aber-vrac'h* GReg., *Aber-vrac'h* PELL., l.m.) ne ro ket ur c'hourzhskouer peogwir en hon eus amañ aber ar stêr *Ac'h*, bet kammgeret, gant faltazi ar bobl, evit aber ar *wrac'h* evel ma ouzer.

⁵ Gant E. ar Barzhig, Brest 1976.

Troiennoù peurheñvel a gaver goude un denanvenn pa reer anv eus arc'hwel pe ditl an dudenn pe he lezanv boas, eleze traoù zo en he ferc'hentiezh enlenat : gwanaet e vez an eil elfenn ha se en holl brantadoù ar yezhoù predenek evel m'en diskouez menegoù CQE roet § 0 a-zioc'h hervez Fleuriot, GVBR 215 § 79.XVI. Skouerioù niverus a gaver ivez e kembraeg kozh (TC 114-116) evel *Iolo Goch* (< *coch* 'ruz'), *Hywel Dda* (< *da* 'mat'), *Llewelyn Fawr* (< *mawr* 'meur'), e troiennoù izeloc'h o live ivez evel *Tom feddw* (< *meddw* 'mezv') 'Tom al lonker' a c'hallje kenkoulz all bezañ Br. *Tomig vezv* mar barner diwar dalbenn levr Youenn Drezen *Youenn vras hag e leue*⁶, pe *Karl Veur*, &a. Padal pa c'hoarvez an adanv hogozenn bezañ hep stag natur ouzh e bennanv, n'eus gwanadur ebet e kembraeg nag e brezhoneg : *ein Samson galluog ni ydyw* 'hon Samson galloudek dimp eo', ar *Youenn bras hag an hini bihan* (n'eus ket amañ ul lezanv hag a roer da'n div dudenn).

3. AN DROIENN PERZHENEL HE NEUZ EN INDEZEUROPEGOU.

Hañvalout a ra e c'hallfed diskleriañ an ereadegezh disreol-mañ eus ar c'hemmadurioù gant trebad ur framm arhen bet anvet gant J. Haudry, ECV 28 (hag ivez BSL 76 197h.) *relative formelle* zo e rizh an hini meneget evit an henindieg vedek gant L. Renou, GLV 387, da geñver R

8V vii 34 24 : *v''@s@ve maru@ta*

ye@ saha#èsah••• 'an holl vMaruted, ar re c'halloudek', ar pezh a jubenn : 'dans cet emploi, sûrement archaïque, [ar raganv perzhenel]

y

á- joue le rôle d'un article'. Resisaat a ra J. Haudry : 'l'énoncé ne peut être identifié ni à un syntagme épithète *maru@to saha#èsah•* "les puissants Marut", ni à une phrase relative *maru@to ye@ saha#èsas te@...* "les Maruts, qui sont puissants, (ils) ..." [...Ar rizh-mañ] constitue une *phrase*; non une relative, mais une indépendante en incise ("les Maruts — ils sont puissants —")'.

E BSL 76 197 e tegas J. Haudry skridoù kevelep e henberseg ivez : *Gauma#ta haya magus&* 'Gauma#ta Vaj, G. ar Maj' tennet eus an

---

⁶ Naoned 1947.

enskrivadur DB I 44, troet gant R.G. Kent, OP 120 ‘Gaumata the Magian’. Hemañ diwezhañ avat, ha daoust da spisted ha klokted e studi, ne ra anv ebet en e ereadoniezh eus arver dibar ar raganv perzhenel *haya*. J. Haudry a veneg ivez un droienn latin tennet eus Varro : *d''#u''# qu''# pote#s* ‘an doueoù, ar re c'halloudek’, gant an ez-raganv atersel aet da berzhenel, a c'hallfed treiñ ivez moarvat gant *‘an doueoù c'halloudek’. Keñveriañ a ra un hevelep arver, *BSL* 76 198, gant neuizioù hir an adanvoù e slaveg, balteg ha germaneg a gemmas ‘cette opposition syntagmatique ancienne [...] en opposition paradigmatische avec la constitution d'une double flexion de l'adjectif’. Sellout a ra neuze ouzh an hen rannig indezeuropek *i9o evel ur bellekaerez (Gl. *distanciateur*), o wiskañ e germaneg avat an neuz *o. Hevelep rannigoù zo bet anataet o arc'hwelioù gant F. Bader, *BSL* 68 1973 27-75 pergen. An holl anadennoù-se zo bet studiet ledanoc'h gant J. Haudry, PFN 31hh.

Ur furm all eus ar stouadur “hir”-hont a gaver e predeneg; an adanv hogozenn war-lerc'h ur pennanv gourel unan a c'hell bezañ sellet outañ evel ur meni stouadur “berr”. Disheñvel eo, evel reizh, an treugennoù studiet amañ, rizh ar predeneg o vezañ tostoc'h moarvat da hini ar vedeg hag an henberseg, rak degaset eo bet hep mar ar gwanadur gant un elfenn sonennel aet hiziv da get ha bet lec'hiet etre an doareed hag e zoaread, dre ma veze dibennet, evel m'hon eus eñ spisaet § 1 a-zioc'h, nominatiboù unan ar pennanvoù gourel predenek gant un *-s > *-'' > *-h hag a veze un harz ouzh ar gwanadur. An eeunañ diskleriadur a c'haller kinnizien a-zivout ar sonenn-hont aet da get hep roud ebet kenave ar gwanâd zo, hep mar, ar rannig Ie. *o.

4. NEUZIADOU AR RAGANV PERZHENEL E PREDENEG.

Setu pell zo ma kelenner en dornlevroù war ar yezhoù keltiek (VKG 2 236, L&P 243h.) e c'haller goulakaat un neuziad *o da andon ar raganv perzhenel predenek eeun : Kb.Kn.Br. *a*. Neuziadel rik oa ar c'hevataladur-se nad oa ket gougevanet ouzh ur gelennadurezh hollek. Daelet eo ar blegenn ivez e glad an iwerzhoneg (sl. sk. Lambert, *BSL* 87 1992 225-264 ha 231-234 pergen). E galianeg e kejer gant ur rannig *i9o lerc'hdodet ouzh an neuz-verb ha gwerc'helaet [*ii9o*], evel m'en diskouez an

enskrivadur L 13 : *gobedbi dugijontijo Vcuetin* ‘da'r c'hovion a enor / a ouzerc'h (?) Ucuetis’ (RIG II/1 146-155; LG 101) ; e keltibereg ez eus ivez *ios*⁷ hag ar gevreez *iom* ‘hag, ivez’ kar gantañ hep mar (Eska, HCIB 68-70). An holl zevoudoù-mañ hon laka da c'houlakaat ez oa, en deroù, div rannig raganvel Ie. **e/*o* ha **i9e/*i9o* a welfer war o divoud F. Bader, *BSL* 68 1973 32-35, 40-43 ha J. Haudry, PFN *passim* ha 29-31 pergen⁸.

E predeneg e kaver roudoù a raganvoù perzhenel lerc'hdodet, strishaet avat da 3e gour unan an ereenn, Kb. (y)*sydd* ha Br. (a) *zo* (krBr.

s

o). Ar gelennadurezh degemeret dre vras evit ar c'hembraeg eo e ranker adsevel ur gerdarzh **est-i9o*, gwerc'helaet **[estii9o]* evel ma c'hoarveze e galianeg, ar pezh a lakaas reoù zo da soñjal en hon boa

*est-i-i9o gant lostgeriañ ur rannig ouzh un neuz-verb kentael evel ma c'hoarvez en heniwerzhoneg evit ar raganvoù gour (GOI 270 § 429). E-pad pell ez eus bet kelennet ivez e ranked da ziskleriañ an neuz vrezhonek evel hini ar c'hembraeg, hogen R. Thurneysen, GOI 323 § 509, a sil, e gwir war a hañval, e vije ret lerc'hdodiñ ar rannig all **o* ouzh derez mann ar wrizienn⁹, bezet **st-o* > krBr. *o* perzhenel¹⁰, rak gant **i9o*

⁷ O treuzskrivañ an arouez iberek M gant < s > a-unan gant F. Villar, ECTP 39hh. ha neket gant < s@@ > evel ma veze boas en a-raok.

⁸ Un diskleriadur disheñvel a-zivout orin ar raganv perzhenel a gaver gant P. Schrijver, *Ériu* 45 1994 177-179.

⁹ Degemeret eo gant an holl, ha me 'm eus eñ skrivet me ma-unan, e ve stambouc'hus an neuz *a zo*, enni div wezh ar raganv perzhenel. Hogen, pa seller a dostoc'h ez eus e Kb. *y sydd* ha *sydd*, krKb. *yssyd* a ra dave hep diaester da **est-i9o*. Ha ne vije ket an *a* en *a zo* da geñveriañ gant *y-* ar c'hrenngembraeg ? Eleze e vije ar stumm, dibaot, gwir eo, krBr. *a so* (NI. 19) un arallskrivad evit **aso* aet da *so* diwar raktroc'h evel *sydd* ar c'hembraeg bremañ. Diskleriañ a rafe aesoc'h perak hon eus atav

[

z

o] bremañ ha neket **[so]* hag ivez an droienn berzhenel *hag a zo* . Ar gerdarzh eus *a zo* a vije neuze **est-o* gant derez leun ar wrizienn, evel e kembraeg, ha neket **st-o*.

¹⁰ Evit **st-* > Br. *s-*, sl. VKG 1 78h. § 49.5.

evel e kembraeg e c'hortojed e brezhoneg un neuz a-seurt gant krBr. *sez /sez/. Ne vije ket dic'hallus, a-hend-all e kavjed an div neuz e brezhoneg : e-kichen ar furn voas *zoken* e vez testeniekat er rannyezhoù un arallneuz *ziken*; heñveldra ez anavezet *siwazh*, ger-ouzh-ger “(ar pezh) zo gwazh” da geñveriañ rag-eeun ouzh krKb. *ysywaeth* hag ivez ouzh ar c'herneveg a ziskouez dimp war un dro *soweth* ha *syweth*. Daoust petra bennak e ve faltazius meur a wezh skrivadoù ar c'hrenngerneveg, n'eus abeg ebet da zamgrediñ ne vije amañ nemet arallskrivadoù (sl. K. George, PHC 378). Gwell eo degemer da wir neuze e treuzvev en neuizioù *ziken* (ha *siken*) ha *siwazh* an ereenn berzhenel *sez = */sez/ aet da *si-* diwar fatidigezh /z/ (testeniekat eo *siken*, *ziken* e Bro-Dreger ouzhpenn, GMB 629; forzh penaos ez oa tonket da steuziñ ar /z/ dirak /k/) hag ar c'hontammadur eilel paot /e/ > /i/. War an neuizioù-se, gw. bremañ L. Fleuriot, DOB 231.

Bez ez eus e kembraeg kozh ur raganv perzhenel hKb. *hai*, krKb. *ai*, *ae* (sl. Evans, GMW 63 § 65,N.4) a roas meur a drubuilh da'n addisplegerion. Goulakaat a ra Evans, a-did, da skouer (l.m.) ‘in many cases [...] this form may be explained as consisting of *a* and ‘*e* ‘*y*, the infixed pronoun’.

A c'hallfe bezañ, marteze, e kembraeg, neket e brezhoneg. Ezvezant eo an neuz e henvrezhoneg evel m'en lavar Fleuriot, GRVB 278 § 127.i.n., hogen adalek ar c'hrennvrezhoneg hon eus un neuz skrivet *a i- a y-* war un dro dirak neuz eilgevor kediel ar verb ‘bout’, *oa oae* (o verkañ /oä/; gant ar rannig *a* hepken avat en teodyezhoù a ra gant an neuz-verb /wä/) ha dirak an neuizioù o kregiñ gant ur sonenn er verb ‘monet’ (*a ae afe aje; el(o)*). Anat eo ez eus amañ ur c'hammdroc'h hag e ranker da adsevel *ay oa, ay ae, ay afe, ay aje, ay el*. An neuz perzhenel-mañ, aet da get abred e kembraeg, bet miret e brezhoneg gant ar verboù ‘bout’ ha ‘monet’ hepken dirak an neuizioù anezhe a grog gant ur sonenn, zo da ziskleriañ evel kengevredad an div rannig, bezet Ie. *o-i9o, un hevelep kendolpad o vezañ anavezet mat gant ar benvegoù gramadegel ez eo ar rannigoù.

5. KLOZADUR.

Mard eo reizh an dezrannoù-se e treuzvevfe er predenegoù ur savadur perzhenel arhen. Lod a c'hallfe soñjal ez eo gwall arvarus adsevel un elfenn aet da vann. Da gounafont neuze ez eo steuziet penn dar benn ar “rannig-verb” *a* (anezhi ar raganv perzhenel e gwirionez) er gomz, ken e kembraeg, ken e brezhoneg, o lezel he roud avat e gwanadur talgenonenn ar verb. Heñvel voe amañ hag aesoc'h zoken rak en ur poz evel **Arto\$ri9os-o-ma#eros* >... > *Arzhur Veur* e c'halle an *-o-* bezañ gouglevet evel ur meni bonadsonenn (“sonenn eren” evel ma lavarar a-wezhioù) ay eas atav da get.*

G.P.

Les Lilas 07/06/98

LEVRENNADUR

BADER, F.	‘Lat. <i>nempe, porceo</i> et les fonctions des particules pronominales’ <i>BSL</i> 68 1973 27-75.	
BROWN, W.	<i>A Grammar of Modern Cornish</i> , Saltash 1984.	[GMC]
ERNAULT, É.	<i>Glossaire moyen-breton</i> , Paris 1895.	[GMB]
ESKA, J.F.	<i>Towards an Interpretation of the Hispano-Celtic Inscription of Botorrita</i> , Innsbrück 1989.	[HCIB]
EVANS, D.S.	<i>A Grammar of Middle Welsh</i> , Dublin 1964.	[GMW]
FLEURIOT, L.	<i>Le vieux breton. Éléments d'une grammaire</i> , Paris 1964.	[GRVB]
---	<i>A Dictionary of Old Breton</i> , Toronto 1985.	[OBD]
GEORGE, K.J.	<i>A Phonological History of Cornish</i> , Brest 1984 (tezenn ziembann).	[PHC]
GPC	<i>Geiriadur Prifysgol Cymru</i> , Caerdydd 1950- .	
GREGOIRE DE ROSTRENE	<i>Dictionnaire françois-celtique ou françois-breton</i> , Rennes 1732.	[GReg.]
Haudry, J.	<i>L'emploi des cas en védique</i> , Lyon 1977.	[ECV]
---	‘Les deux flexions de l'adjectif en germanique’	

---

* Trugarekaat a ran G. Étienne en deurveo adlenn ha gwellaat ar skrid-mañ.

- BSL 76 1981 191-200.
 --- *Préhistoire de la flexion nominale indo-européenne*,
 Lyon 1982 [PFN]
- HEMON, R. *A Historical Morphology and Syntax of Breton*,
 Dublin 1975. [HMSB]
- *Geriadur Istorel ar Brezhoneg*, Plomelin ²1971-1979 .
 [GIBR²]
- JACKSON, K.H. *A Historical Phonology of Breton*, Dublin 1967. [HPB]
- KENT, R.G. *Old Persian, New Haven* 1953. [OP]
- KERVELLA, F. *Yezhadur Bras ar Brezhoneg*, Brest 1976. [YBB]
- LAMBERT, P.-Y. 'La relative "nasalisante" en vieil irlandais'
 BSL 87 1992 225-264.
- *La langue gauloise*, Paris [1994]. [LG]
- LEJEUNE, M. *Recueil des inscriptions gauloises II/1*, Paris 1988. [RIG]
- LE PELLETIER, L. *Dictionnaire de la langue bretonne* [dsk. 1716],
 Rennes 1975. [PEIL.]
- LEWIS, H. & PEDERSEN, H. *A Concise Comparative Celtic Grammar*,
 Göttingen 1937. [L&P]
- MORGAN, T.J. *Y Treigladau a'u Cystrawen*, Caerdydd 1952. [TC]
- PEDERSEN, H. *Vergleichende Grammatik der keltischen Sprachen*,
 Göttingen 1909-13. [VKG]
- PENNAOD, G. 'La relative formelle en brittonique'
ÉIE 1995 81-88.
- 'Le système graphique du vieux-breton' en *Les Celtes
 et l'écriture* 57-71.
 Actes de la journée d'étude du 22 juin 1996,
 Paris 1996.
 [SGVB]
 [Ar skrid orin, 'Reizhiad skrivadoniell an henvrezhoneg',
 zo bet embannet gant *Me a Zalc'ho* 7 1996]
- RENOU, L. *Grammaire de la langue védique*, Lyon/Paris 1952. [GLV]
- THURNEISEN, R. *A Grammar of Old Irish*, Dublin 1946. [GOI]
- VILLAR, F. *Estudios de celtibérico y de toponimia prerromana*,
 Salamanca 1995.
 [ECTP]
- WYNN THOMAS, P. 'The Brythonic consonant shift and the development
 of consonant mutation'

BBCS 37 1990 1-42.